

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การกลั่นกรองพยานหลักฐานกับการใช้หลักกฎหมายเพื่อประโยชน์
แห่งความยุติธรรม (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 87(2))
ชื่อและนามสกุล นายบุญรัตน์ เปาะทองคำ
วิชาเอก กฎหมายมหาชน
สาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์มาลี สุรเชษฐ
2. อาจารย์ ดร. ประพันธ์ ทรัพย์แสง

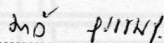
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

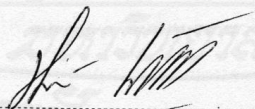
ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ พล.ต.ต. สัญญา บัวเจริญ)

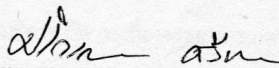
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์มาลี สุรเชษฐ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ประพันธ์ ทรัพย์แสง)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การกลั่นกรองพยานหลักฐานกับการใช้หลักกฎหมายเพื่อประโยชน์แห่งความ

ยุติธรรม (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 87(2))

ผู้วิจัย นายบุญรัตน์ เปาะทองคำ **รหัสนักศึกษา** 2524004351 **ปริญญา** นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์มาลี สุรเชษฐ (2) อาจารย์ ดร. ประพันธ์ ทรัพย์แสง **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวคิด ความเป็นมาหลักการและวิวัฒนาการในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐาน และการกลั่นกรองพยานหลักฐานในระบบกฎหมายซีวิลลอว์(Civil Law) และระบบกฎหมายคอมมอนลอว์(Comond Law)รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานและการกลั่นกรองพยานหลักฐานก่อนนำไปสู่ขั้นตอนการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ตลอดจนกฎหมายไทยเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานและระบบการกลั่นกรองพยานหลักฐานก่อนนำไปสู่ขั้นตอนการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานกับการใช้หลักกฎหมายเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมของศาลไทย โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับระบบกฎหมายดังกล่าวเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจศาลในการกลั่นกรองพยานหลักฐานกับการใช้หลักกฎหมายเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(qualitative research) ซึ่งใช้วิธีการ(method) ศึกษาข้อมูลที่ผสมผสานกันระหว่างการวิจัยเอกสาร การสังเกต และศึกษาจากคดีที่เกิดขึ้นจริง ในการวิจัยเอกสารใช้เอกสารทั้งชั้นปฐมภูมิ (Primary document) และชั้นทุติยภูมิ (Secondary document) ตัวบทกฎหมายในรูปแบบของประมวลกฎหมาย พระราชบัญญัติ หนังสือดำริทางวิชาการ รายงานการศึกษา วิทยานิพนธ์ บทความ และเอกสารต่างๆ ในรูปแบบอื่นๆ เป็นต้นจากนั้นนำข้อมูลทั้งหลายที่ได้ดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามของการวิจัย (research question) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับประเด็นที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ภายใต้หลักการทฤษฎีและหลักกฎหมาย

จากการศึกษาวิจัยทำให้ทราบถึงแนวคิด ความเป็นมา และวิวัฒนาการในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานในระบบกฎหมายซีวิลลอว์(Civil Law) และระบบกฎหมายคอมมอนลอว์(Comond Law) ทำให้เข้าใจหลักการวิวัฒนาการ และแนว ทางในการรับฟังพยานหลักฐาน การกลั่นกรองพยานหลักฐาน และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจศาลในการกลั่นกรองพยานหลักฐานกับการใช้หลักกฎหมายเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และทำให้สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนากระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานและการกลั่นกรองพยานหลักฐานอย่างมีระบบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความเที่ยงธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ การรับฟังพยานหลักฐาน การกลั่นกรองพยานหลักฐานเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

Thesis title : Witness and Evidences Filter System and Law for the Justice According to the Computation of the Civil Law Article 87(2)

Researcher : Mr. Boonyarat Prothongkam ; **ID:** 2524004351; **Degree :** Master of Laws;

Thesis advisors: (1) Malee Surachat ; Associate Professor ;(2) Dr.Prarpun Srabsang ; **Academic year :** 2013

Abstract

This research aims to study concepts, the background of principles and evolution of recognition and screening of witnesses and evidence in civil law and common law system, legislation in regard to recognition and screening of witnesses and evidence before the consideration procedure, Thai laws regarding recognition and screening of witnesses and evidence before the consideration procedure, as well as application of laws for justice of Thai court. The above-mentioned legal systems were compared to analyze problems and find solutions to problems of court exercising power to screen witnesses and evidence and application of legal principles for justice.

In this qualitative research, data were collected from primary and secondary documents, observations, actual cases, the code, acts, textbooks, studies, theses, articles and other types of materials. The data were then analyzed to find answers to the research questions. Analysis was conducted in accordance with hypotheses, theories and legal principles.

This research revealed concepts, the background of principles and evolution of recognition and screening of witnesses and evidence in civil law and common law, legislation in regard to recognition and screening of witnesses and evidence, solutions to problems of court exercising power to screen witnesses and evidence and application of legal principles for justice. The results can be applied to develop the witness and evidence screening system in the most effective, just and beneficial way.

Keywords: Hearing of evidence, Witness and evidence screening for justice

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากศาสตราจารย์มาลี สุรเชษฐ คุณาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และท่านอาจารย์ ดร.ประพันธ์ ทรัพย์แสง ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ได้ให้การอบรม สั่งสอน ให้ความรู้ ทั้งทางด้านวิชาการและด้านต่างๆ และขอขอบคุณในน้ำใจของนางสาวสุกัญญา ตรีทิพนธ์ และเพื่อนนักศึกษาตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ให้การปรึกษา ช่วยเหลือเกื้อกูล และให้กำลังใจตลอดมา

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่วงการศึกษาศึกษาและงานด้านความยุติธรรม ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป คุณค่าอันพึงมีจากผลงานนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาและพัฒนากระบวนการกฎหมายไทย ตลอดจนพี่น้องประชาชนที่มีความกรุณาให้ความสนใจพัฒนาระบบกฎหมายไทยให้ได้รับการพัฒนายิ่งๆ ขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อประโยชน์โดยรวมเป็นสำคัญ

บุญรัตน์ เปะทองคำ

กันยายน 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประเด็นปัญหาการวิจัย	6
วิธีวิจัย	6
ระยะเวลาและขั้นตอนในการดำเนินงาน	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
ทฤษฎีและหลักกฎหมายว่าด้วยความยุติธรรม	9
ความยุติธรรม	9
แนวคิดที่ยึดหลักคุณธรรมหรือคุณงามความดี (virtue)	10
แนวความคิดเรื่องประโยชน์ส่วนรวม (Utilitarianism)	13
หลักสุจริต	15
บทบาทของหลักสุจริตในระบบกฎหมายเอกชน	18
บทบาทของหลักสุจริตในระบบกฎหมายมหาชน	19
กฎหมายธรรมชาติ	19
ความยุติธรรมกับหลักเสรีนิยม	22
หลักเกณฑ์และแนวทางในการใช้อำนาจและดุลยพินิจ	23
ความหมายของความยุติธรรมในมุมมองท่านอาจารย์จัตติ ดิงศภัทย์	25
ดุลพินิจกับความยุติธรรมในมุมมองของศาสตราจารย์(พิเศษ)อรรถนิติ ดิษฐอำนาจ	30
ความหมายของพยานหลักฐาน	35
ระบบกฎหมายลักษณะพยาน	35
ระบบไต่สวน(Inquisitorial System)	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ระบบกล่าวหา(Accusatorial System)	36
ข้อแตกต่างระหว่างระบบไต่สวนและระบบกล่าวหา	37
ระบบกฎหมายลักษณะพยานของไทย	39
บทที่ 3 พยานหลักฐานและการกลั่นกรองพยานหลักฐาน	42
ลักษณะของกฎหมายลักษณะพยาน	42
เป้าหมายของกฎหมายลักษณะพยาน	43
การยื่นบัญชีระบุพยาน(List.of.Evidence)	60
หลักกฎหมาย	62
ข้อยกเว้นหลักกฎหมายมาตรา 88	73
การส่งสำเนาเอกสารล่วงหน้า	76
หลักเกณฑ์	77
ข้อยกเว้นหลักกฎหมายมาตรา 90	82
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ข้อเปรียบเทียบการพิจารณาคดีในกลุ่มคอมมอนลอว์และซีวิลลอว์ กับประเทศไทย	89
ระบบกล่าวหา	89
กลุ่มประเทศคอมมอนลอว์	89
ระบบกล่าวหาในอังกฤษ	90
กลุ่มประเทศซีวิลลอว์	91
การเปรียบเทียบระหว่างระบบ Civil Law กับ Common Law	93
เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระบบกล่าวหาและระบบไต่สวน	96
หลักการสืบพยานหลักฐานในประเทศฝรั่งเศส	98
เปรียบเทียบมาตรการแสวงหาข้อเท็จจริงฝรั่งเศสและไทย	105
แนวความคิดเห็นของนักกฎหมายที่มีต่อหลักกฎหมายตามบทบัญญัติในประมวล	
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 87(2)	111
ท่านอาจารย์รัฐ ภัคดีธนากุล	111
ท่านศาสตราจารย์พรเพชร วิชิตชลชัย ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา	115
สรุปแนวความคิดเห็นของผู้ทำวิทยานิพนธ์	116

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ	119
สรุป	119
ข้อเสนอแนะ	124
บรรณานุกรม	127
ประวัติผู้วิจัย	131

